

УДК 377.8

DOI 10.18372/2786-823.1.18132

Волошина Олена Сергіївна

викладач-методист,

КЗ ЛОР «Бродівський фаховий педагогічний коледж

імені Маркіяна Шашкевича»,

м. Броди, Україна

olenavoloshyna12@gmail.com

ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ДО ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В НУШ

***Анотація.** У статті розглянуто особливості формування готовності майбутніх вчителів до використання цифрових технологій у процесі навчання іноземної мови в НУШ. Виділено основні цифрові ресурси та інструменти для навчання іноземної мови майбутніх вчителів.*

***Ключові слова:** цифрові технології, інформаційно-цифрова компетентність, цифрові ресурси, цифрові інструменти.*

***Annotation.** The article considers the peculiarities of formation of future teachers' readiness for using digital technologies in foreign language teaching process in NUS. It singles out the main digital resources and tools for teaching a foreign language to future teachers.*

***Key words:** digital technologies, information and digital competence, digital resources, digital tools.*

Постановка проблеми та актуальність її дослідження. Важливим та актуальним напрямком розвитку сучасного суспільства є процес цифровізації. Цифрова трансформація охоплює різні сфери життя та професійної діяльності людини. Володіння цифровими навичками стало значимою професійною

компетентністю, яка забезпечує високу продуктивність, покращення робочого процесу, розвиток нових можливостей, підвищення конкурентоспроможності на ринку праці.

Цифрові технології відіграють ключову роль в освіті, мають значний вплив на освітній процес і є важливим фактором підготовки фахівців будь-якої галузі. Цифрові технології в освіті надають відкритий доступ до інформації та навчальних матеріалів; дозволяють здобувати освіту в умовах дистанційного та змішаного навчання; забезпечують інтерактивність та персоналізацію навчання; сприяють розвитку навичок, необхідних в подальшій професійній діяльності; допомагають відстежувати, аналізувати та оцінювати прогрес здобувачів освіти.

Згідно з професійним стандартом вчителя інформаційно-цифрова компетентність є однією з базових компетентностей, яка передбачає наявність навичок та вмінь функціонувати в цифровому суспільстві, опрацьовувати та критично оцінювати інформаційні дані, розуміти принципи безпеки та співпраці в мережі Інтернет, використовувати відкриті ресурси та технології для професійного розвитку, формувати в учнів уміння ефективно користуватися цифровими технологіями та сервісами у навчальних та життєвих ситуаціях для розв'язування різних проблем та завдань, застосовувати інноваційні технології для оцінювання результатів їх навчальної діяльності, вирішувати професійні проблеми за допомогою використання цифрових технологій [1, с. 5].

Аналіз останніх досліджень показує, що проблему використання цифрових технологій в освітньому процесі розглядали в своїх працях вітчизняні дослідники І. П. Гончарова [2], А. М. Гуржій [3], Л. І. Морська [4]. Формування інформаційно-цифрової компетентності майбутніх вчителів, можливості використання цифрових технологій у процесі їх підготовки досліджували А. В. Черненко [5], О. В. Полякова [6], А. В. Соломаха [7], А. Ю. Киналь [8].

Актуальним на сьогодні є впровадження цифрових технологій у процес підготовки майбутніх вчителів. Однак недостатньо дослідженою залишається

проблема формування готовності майбутніх вчителів до використання цифрових технологій в освітньому процесі НУШ та навчанні іноземної мови зокрема.

Мета дослідження – проаналізувати особливості формування готовності майбутніх вчителів до використання цифрових технологій у процесі навчання іноземної мови в НУШ.

Результати дослідження. Впровадження в освітній процес цифрових технологій є важливим аспектом сучасної іншомовної освіти. Цифрові технології сприяють підвищенню якості сформованості іншомовної комунікативної компетентності, здатні істотно покращити процес засвоєння мови, зробити його більш доступним і успішним. Методично правильне застосування цифрових ресурсів та інструментів на уроках іноземної мови в НУШ є запорукою ефективності опанування мови школярами, якісної сформованості їх іншомовної комунікативної компетентності.

З огляду на це, одним з важливих завдань професійної підготовки майбутніх вчителів є ознайомлення з сучасними цифровими технологіями навчання; формування вмінь добирати, аналізувати та ефективно застосовувати на практиці цифрові ресурси та інструменти навчання іноземних мов. З цією метою у практичній роботі із здобувачами освіти викладачами іноземних мов у межах дисциплін «Іноземна мова», «Іноземна мова за професійним спрямуванням», «Методика навчання іноземної мови» широко застосовуються різноманітні цифрові ресурси та їх інструменти, а саме:

- електронні словники та програми-перекладачі;
- аудіо та відеоподкасти;
- електронні ресурси для навчання іноземних мов (British Council LearnEnglish, BBC Learning English, Quizlet, Kahoot, Learningapps, Wordwall, LinguaHouse, English Exam, Classtime тощо);
- прикладні програми та веб-додатки (MS Word, MS PowerPoint, Google Classroom, Google Docs, Google Slides);

- засоби електронної синхронної та асинхронної комунікації (чати, відеоконференції, електронна пошта, форуми, навчальні групи в соціальних мережах);

- електронні та мобільні додатки.

Інтеграція цифрових ресурсів в процес підготовки майбутніх вчителів сприяє вирішенню таких завдань, як підвищення інтенсивності освітнього процесу, забезпечення зворотнього зв'язку, формування стійкої мотивації, формування інформаційно-цифрової компетентності, навичок та вмінь самостійної роботи з цифровими ресурсами та інструментами. Чималу роль в процесі формування готовності майбутніх вчителів до використання цифрових технологій у процесі навчання іноземної мови відіграє педагогічна практика, під час якої здобувачі освіти мають можливість практично застосовувати здобуті знання і навички, співпрацюючи з учнями та аналізуючи результати використання цифрових технологій.

Варто зазначити, що існують різні шляхи підготовки майбутніх педагогів до використання цифрових технологій, серед яких можна виділити наступні:

1. Інтеграція цифрових технологій у навчальні плани та програми, включення цифрових компетенцій у вимоги до викладання іноземної мови.

2. Організація семінарів, тренінгів, педагогічних лабораторій для майбутніх вчителів з ознайомлення та використання цифрових технологій у навчанні іноземної мови.

3. Створення та поширення якісних методичних матеріалів – посібників, методичних рекомендацій, навчальних відео та інших ресурсів, які демонструють ефективність використання цифрових технологій у навчанні іноземної мови.

4. Залучення майбутніх вчителів до активного використання цифрових ресурсів та інструментів для самостійного вивчення іноземної мови.

5. Стимулювання самостійного вивчення цифрових технологій та їх впровадження в освітній процес.

6. Ознайомлення з педагогічними можливостями цифрових інструментів, навчання методикам їх використання, розробка електронних навчальних матеріалів з подальшим використанням їх на практиці.

7. Залучення вчителів-практиків до співпраці у підготовці майбутніх вчителів до використання цифрових технологій в процесі навчання іноземної мови.

8. Сприяння педагогічному дослідженню майбутніх вчителів щодо використання цифрових технологій у власній практиці з метою вдосконалення методики їх використання та обміну досвідом з колегами.

9. Надання можливості практичної реалізації набутих вмінь використання цифрових технологій у процесі проходження різних видів педагогічної практики.

10. Ознайомлення з останніми інноваціями у сфері цифрової освіти та навчання іноземної мови.

11. Здійснення моніторингу та оцінки готовності майбутніх вчителів до використання цифрових технологій, аналіз результатів впровадження цих технологій у педагогічну практику.

Формування готовності майбутніх вчителів до використання цифрових технологій у навчанні іноземної мови є динамічним процесом і вимагає комплексного підходу та постійного оновлення. Оскільки цифрові технології продовжують інтенсивно розвиватися, майбутні вчителі повинні бути відкритими до нових викликів та готовими навчатися протягом усього свого професійного життя. Зацікавленість майбутніх педагогів до впровадження цифрових технологій в освітній процес сприятиме досягненню високого рівня сформованості інформаційно-цифрової компетентності та здатності стати провідниками змін в НУШ.

Висновки. Таким чином, цифрові технології в освітньому процесі беззаперечно створюють умови для покращення якості та доступності освіти, успішного засвоєння знань, розвитку необхідних навичок та вмінь. Особливу роль цифрові технології відіграють у процесі навчання іноземної мови, оскільки

роблять цей процес більш пізнавальним, ефективним, інтерактивним, забезпечують інструменти для самостійного навчання та розвитку мовних навичок.

Важливим завданням професійної підготовки майбутніх вчителів є формування цифрової компетентності, готовності до використання цифрових технологій в своїй педагогічній діяльності. Досягнення цієї мети передбачає застосування різних підходів та стратегій. Підготовлений належним чином вчитель здатний створити ефективне і сучасне освітнє середовище та забезпечити якісну освіту в НУШ.

Список використаних джерел

1. Методичні рекомендації щодо формування інформаційно-цифрової компетентності педагогічних працівників. Київ: ДУ «Український інститут розвитку освіти», 2021. 22 с. URL: <https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2022/07/metodychni-rekomendacziyi-z-rozvytku-czyfrovoyi-kompetentnosti.pdf> (дата звернення: 30.10.2023).

2. Гончарова І. П. Цифрові технології в освіті як засіб покращення доступності та ефективності навчання. *In: Міжрегіональний науково-практичний семінар «Розвиток науково-методичної компетентності педагогічних працівників на засадах цифрової дидактики»*. Білоцерківський інститут неперервної професійної освіти, м. Біла Церква, Україна. 2023. (У процесі публікації). URL: <https://lib.iitta.gov.ua/734946/> (дата звернення 16.10.2023).

3. Гуржій А.М., Лапінський В. В. Електронні освітні ресурси – від теорії до практики. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: зб. наук. пр. /* Вінниц. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського. Київ-Вінниця, 2014. Вип. 38. С. 3-11.

4. Морська Л. І. Особливості організації та проведення уроку іноземної мови з використанням інформаційних технологій. *Наукові записки*

Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна». 2012. Вип. 25. С. 211-213.

5. Черненко А. В. Цифрові технології у процесі навчання майбутніх учителів іноземних мов. *Збірник наукових праць «Педагогіка та психологія»*. Харків, 2019. Вип. 61. С. 193-200.

6. Полякова О. В. Інформаційно-цифрова компетентність педагога як чинник реалізації культури демократії в освіті. *V Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція «Реалізація в дошкільній та початковій освіті принципів демократії: зваженість, обізнаність, досвід»*, 15 вересня 2022 року, Київ, Україна. URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/43164/> (дата звернення 16.10.2023).

7. Соломаха А. В. Підготовка майбутніх педагогів до діджиталізації в ранньому навчанні іноземних мов. *Електронне наукове фахове видання «Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету»*. 2021. № 10. С. 203 - 215. <https://doi.org/10.28925/2414-0325.2021.1017> URL: <https://openedu.kubg.edu.ua/journal/index.php/openedu/article/view/357> (дата звернення: 30.10.2023).

8. Киналь А. Ю. Роль інформаційної компетентності у процесі професійної підготовки майбутнього вчителя іноземної мови. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. 2015. № 43. С. 283-287.